No 1944

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5,00; voor de buitensteden f 6,00; franko door het geheele Rijk. Brieven, Stukken, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 15 SEPTEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 14 September.

Neen, die wet, als zoodanig, is *zoo onschuldig!* Daar zijn er wel, die er anders over gedacht hebben en haar niet zoo heel onbeteekenend geloofden; maar die allen hadden het mis! Zij werd genoemd door

den heer Luyben: *eene verdrukkingswet;*

den heer van Nispen van Sevenaar: *eene tegen de Katholieken gerigte gelegenheidswet;*

den heer Thorbecke: *eene kerkelijke partijwet;*

den heer Dommer van Poldersveldt: *eene inkonstitutionele met de belangen van het land, den Koning en het gouvernement strijdige wet;*

den heer Bots: *onstaatkundig, honend en beleedigend voor alle Katholieken;*

den heer van Wintershoven: *inkonstitutioneel, gevaarlijk door inhoud en strekking, strijdig met de welbegrepene belangen en de eer van Nederland;*

den heer Storm: *eene anti-katholieke gelegenheidswet;*

den heer de Lom de Berg: *grootelijks onregtvaardig, onbillijk, verfoeijelijk, gevaarlijk voor de orde en rust;*

den heer de Poorter: *een wapenhuis van willekeur;*

den heer Beerenbroek: *preventief en retroaktief;*

den heer van Sasse van Ysselt: *een wet schandelijk en grievend van strekking, in strijd met de onbetwijfelbare vrijheid der Katholieken, eene ongerijmdheid onder de instellingen die ons regeeren.*

Maar die allen hadden het mis! totaal mis!

Doch had de heer van Lijnden het dan ook mis, die verklaarde, dat de wet bepaaldelijk tegen de Katholieken gerigt is?

Of de *Nederlander*, die haar noemt een »April-protest in wettelijken vorm," en elders: »de bezegeling van de hoofdgedachte der April-beweging?"

Heeft de heer Lightenvelt het dan ook mis, die haar openlijk afkeurt en niets ter harer verdediging heeft in te brengen?

Al de Katholieken van Nederland, die haar verfoeijen, geen van welken plaats heeft willen nemen in een ministerie, dat die wet dorst voorstellen — hebben die allen het dan ook mis?

Toch zal de wet, als zoodanig, o zoo onschuldig zijn!

Eene onschuldige wet, inderdaad! ofschoon zij evenwel door de Groenianen-zelven genoemd wordt:

eene politieke fout,
eene wet, die verbittert,
die teleurstelt,
die onrustwekkend is,
die reeds groote nadeelen teweeg heeft gebragt en nog grootere belooft!!

Als eene zoodanige wet onschuldig is, dan verklaren wij onze moedertaal niet meer te verstaan.

Is zij niet onschuldig, men houde dan op ons te verdraaien haar betreurenswaardig karakter in het licht te stellen.

Wij vestigen de aandacht van onze lezers op de volgende allezins behartigenswaardige aanmerkingen, aan een hoofdartikel in de *Emancipation* ontleend:

»De gesteldheid der Katholieken en konstitutioneelen, wier belangen innig verbonden zijn, is thans zeer moeijelijk. Zij vormen blijkbaar de meerderheid in het land, maar in de Kamers maken zij de minderheid uit; er bestaat dus weinig hoop voor hen, om spoedig langs parlementairen weg, de herstelling hunner grieven te verkrijgen. Dat kwaad zal zoo erg niet zijn; immers in alle konstitutioneele landen ziet men telkens zulk eene tegenstrijdige gesteldheid, waaruit echter nooit eene krachtige en geduldige partij zich niet heeft weten te redden. Maar in Nederland vindt men deze bijzonderheid, dat er in het land eene partij bestaat, die, ondanks hare minderheid, buitengewoon vermetel en woelziek is, en die, wetende dat op den duur de konstitutioneele regering niet gunstig is om de overheersching der minderheid te bevorderen, meent niets gedaan te hebben, zoo lang zij niet de Grondwet volkomen zal hebben doen verdwijnen.

»Die partij schijnt zeer hoog geplaatste aanhangers te tellen en is daarom des te gevaarlijker. Hare staatkunde tracht in dit oogenblik de konstitutioneele partij te verdeelen en de vervolging der Katholieken zoo verre te drijven, tot dat deze tot het uiterste gebragt, toevlugt tot materieelen tegenstand nemen. Indien die partij haar eerste doel bereikt, dan zal het tweede te bereiken haar niet moeijelijk vallen.

»Haasten wij ons te zeggen, dat wij niet de minste ongerustheid koesteren omtrent de gedragslijn, welke de konstitutioneele opinie in Nederland zal volgen. Zij treedt een tijdvak van beproevingen in; men bestrijdt haar met wapens die tot onze eeuw niet meer behooren; zij moet bewijzen van verstand en van mannelijke kracht geven, en wij zijn overtuigd dat deze taak hare krachten niet overtreft. De onverdraagzaamheid maakt in dit oogenblik gebruik van buitengewone omstandigheden, maar die omstandigheden kunnen niet van langen duur meer zijn. Hadden wij echter den vrienden der Nederlandsche vrijheid eenen raad te geven, wij zouden hun zeggen: Het protestantsche fanatismus heeft brand gesticht; laat den brand zijn deel. Het is eene daad van gezonde staatkunde, gade te slaan *wat inwendig gebeurt;* het is ware vaderlandsliefde, op te merken *wat buiten wordt beraamd.* Mogt ondanks dat alles de vrijheid in Nederland ondergaan, en gedreven door de oude vijanden van het Huis van Oranje, thans zijne raadgevers, het oude fiere Nederland bukken onder het vernederend juk eener vreemde heerschappij, dan zal de verantwoordelijkheid dier dubbele misdaad vreeselijk en zigtbaar op hen wegen, die ze gepleegd hebben."

Wij hebben gisteren in haar geheel medegedeeld eene korrespondentie uit Luxemburg aan de *Indépendance* toegezonden, waarin met eenige uitvoerigheid de verrassende gebeurtenissen, welke in het groothertogdom plaats hebben, besproken worden. Wij hebben die korrespondentie in haar geheel en onverminkt opgenomen, omdat over 't algemeen ten onzent te weinig notitie van het groothertogdom genomen wordt en omdat, zoo onze berigten naauwkeurig zijn, wat dáár op dit oogenblik plaats heeft, slechts als het voorspel van hoogst ernstige en diep ingrijpende maatregelen moet beschouwd worden. Wij stellen ons dan ook voor aandachtiger dan ooit den loop der dingen in het groothertogdom te volgen, en er weldra opzettelijk op terug te komen.

Intusschen keeren wij heden een oogenblik weer tot het slot van de korrespondentie van de *Indépendance.* Dat een korrespondent van dit blad den mond niet kan openen zonder den »Ultramontanen" een smadelijk woord naar het hoofd te werpen en zonder zich aan de waarheid en de regtvaardigheid te vergrijpen — het verwondert niemand, die de gewone *allures* van dat blad gadeslaat. Het zou echter onze lezers kunnen bevreemden, indien wij, wat dat blad aan het slot van het medegedeelde artikel met zoo veel onbeschaamdheid gezegd heeft, zonder eenige tegenspraak lieten.

Waarom toch moet Mgr. Laurent sedert 1848 van zijn diocees verwijderd, in den vreemde, als banneling rondzwerven? Zijne geheimzinnige staatkunde draagt er de schuld van, aldus beweert de *Indépendance.* Zijne geheimzinnige staatkunde! Weet men welke die staatkunde was? Die staatkunde was, om in tijds den Koning-Groothertog te waarschuwen, ten jare 1848, dat er weldra eene beweging zou plaats hebben, die ten doel had het groothertogdom ontheven te verklaren van het groothertogelijk gezag en het onafscheidelijk te verbinden aan het eene, groote, magtige Duitschland. De beweging had plaats, maar was spoedig en gemakkelijk ten onder gebragt, omdat de priesters, op aanmaning van hunnen Bisschop, zich beijverd hadden de bevolking, welke grootendeels katholiek is, te houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan het groothertogelijk gezag. De hoofdlieden der beweging gevoelden zich diep teleur gesteld bij het mislukken van hunne plannen, en vreezende dat eene welverdiende straf hun wegens hunne lakenswaardige handelingen niet zou ontgaan, hadden zij de laagheid, ten einde zich van schuld vrij te pleiten, den Bisschop bij den Koning-Groothertog aan te klagen als den aanlegger van de oproerige beweging. Met zooveel sluwheid kweten zij zich van die laaghartige taak, dat de Koning-Groothertog in hunne strikken gevangen werd, ten gevolge waarvan de Bisschop in de verpligting werd gesteld zich te verwijderen. Mgr. Laurent kon het echter daarbij niet laten blijven. Hij eischte dat eene *enquête* betreffende al zijne gedragingen tijdens zijn verblijf in Luxemburg ingesteld werd. Aan dezen eisch moest gehoor worden gegeven. En wat bleek nu uit de ingestelde *enquête?* Dat Mgr. Laurent van alle schuld en alle medepligtigheid aan de beweging volkomen vrij was; op de plegtigste wijze werd dit oordeel door de regterlijke magt uitgesproken! De groothertogelijke regering zal zich dan toen ook wel gehaast hebben den belasterden Kerkvoogd in zijne eer te herstellen en hem den terugkeer tot zijne kudde te vergemakkelijken? — Men zou dit mogen verwacht hebben. Die echter denken dat de groothertogelijke regering zich aldus gedragen heeft, vergissen zich. Tot het herstellen van het gepleegde onregt betoonde zij zich voortdurend tot dusverre onwillig, niettegenstaande het onregt op de plegtigste wijze gekonstateerd is en de bevolking van Luxemburg bijna eenparig om het herstel van het gepleegde onregt herhaaldelijk en herhaaldelijk gesmeekt heeft.

Ziedaar den waren stand der zaken wat betreft het ten aanzien van Mgr. Laurent voorgevallene. Zijn gedrag mag niet anders dan als loyaal en vaderlandslievend gequalificeerd worden; maar hoe te qualificeeren de handelwijze der groothertogelijke regering, waarvan hij en zijne trouwe kudde de onschuldige slagtoffers zijn?

Na het aangevoerde zwijgen wij er van, dat het »de Ultramontanen zouden zijn, zoo als de *Indépendance* zegt, die in Luxemburg den fakkel der tweedragt zwaaijen." Dat doen de Ultramontanen, dat is de Katholieken, dáár evenmin als elders. Dáár, gelijk overal, zijn zij trouwe onderdanen, afkeerig van oproer en geweld. Maar daar, gelijk overal, weten zij, dat het pligt is zijne regten te handhaven en het geschonden regt in eere te doen herstellen, en naar dien regel gedragen zij zich in Luxemburg, gelijk zij zich daarnaar overal gedragen, waar de regten der Kerk met voeten getreden worden. Wil men dat nu noemen »het zwaaijen van den fakkel der tweedragt" — het zij zoo. Die misleiding, gelijk alle misleiding, zal slechts kortstondig wezen, en, gaan de Katholieken van Luxemburg voort op geoorloofde wijze te strijden voor het goed regt — zij kunnen er zeker van zijn, dat, iets vroeger of iets later, door hunne tegenwoordige tegenstanders zelven erkend zal worden, dat het eene eerlijke en regtvaardige zaak was, die, aan welker zegepraal zij hunne beste krachten gewijd hebben.

Het volgende schrijven aan de *Grondwet* verdient opgemerkt te worden:

»Mijnheer de Redacteur!

»Ik verzoek UEd. een klein plaatsje voor de volgende mededeeling, die, dunkt mij, zekere partij weder volkomen karakteriseert.

»Gisteren werd mij door iemand, die hiervan zeer goed onderrigt kon zijn, verhaald, dat eenige inwoners der *gryze bisschopsstad,* — gelijk zij zich te voren zoo gaarne hoorde noemen, — van Utrecht namelijk, bij gelegenheid van den aanstaanden intogt van Zijne Majesteit van plan waren de *roode* baan van onze oude, schoone driekleur in eene *oranje* te veranderen.

»Naauwelijks kon ik mijne ooren gelooven.

»Begrijpen de inwoners van genoemde grijze bisschopsstad, — thans de broeikas van het historische groenianisme — dan niet, dat zij door deze handelwijze drie eeuwen onzer geschiedenis verloochenen? Hoe is het mogelijk! De vlag waaronder onze vaderen diezelfde drie eeuwen zoo roemrijk hebben gestreden, wordt opgeofferd aan de laffe vleijerij van een oogenblik, en dat door lieden die hunnen mond vol hebben van historie en zeggen er eerbied voor te hebben!

»Werkelijk »eigenaardig" ook als een eerste staaltje van de *genetische* strekking van het groenianisme. Die menschen moesten te gelijker tijd voor de blaauwe baan maar liever eene groene in de plaats stellen. — Dat zou een eigenaardig vlaggetje zijn — doch wat jong.

»Maar HH. Utrechtenaars! bedenkt gij wel, dat elk Nederlander, die weet wat eene vlag is, die notie heeft voor nationale eer, uw nieuwmodisch doek zal bespotten en verloochenen, gelijk gij de geschiedenis dóór dit doek verloochent. Voor ons, die onze driekleur, zoo als zij is, liefhebben, bestaan er slechts twee banieren, waaronder wij willen strijden, om welke wij ons vereenigen, aan welke wij trouw blijven zoolang ons hart trouw gevoelen kan. Deze zijn: de oranje-vaan, — *geheel* oranje, niet slechts voor een klein gedeelte, — voor welk klein gedeelte gij toch drie roemrijke eeuwen uwer geschiedenis wegwerpt, de oranje-vaan die Turnhout, Nieuwpoort zagen, voor welke Breda, den Bosch, Maastricht en zoo vele andere, toen Spaansche steden gevallen zijn. Die overschaduwde onze brave vaderen, voor die stierven zij. — En ter zee! — getuigt het Gibraltar en Duins, getuigt het rivier van Londen, Chattam, Kijkduin, Messina, welke vlag voerden die donder- en doodbrakende vloten, welke vlag werd liever tot de wolken opgevoerd dan voor den vijand gestreken? *Die* vlag was *rood*, wit en blaauw, Utrechtsche »vrienden" en *zoo* blijft zij voor ieder die zijn land en zijn Koning bemint, die eerbied heeft voor zijne historie, in spijt van alle eigenaardige veranderingen, door pluimstrijkers daarin gemaakt."

De *Nederlander* levert de volgende karakteristiek van »*het Protestantismus in Nederland*:"

»De eenheid, die tegenwoordig, niet regtens maar feitelijk, in de Hervormde Kerk bestaat, is eene bloot *uitwendige*, bloot *reglementaire* eenheid. Alle hoogere, alle inwendige eenheid is feitelijk vernietigd.

»De verwarring in leer en belijdenis, in prediking en onderwijs, is dientengevolge zoo *onbegrensd*, dat men zelfs uit dien hoofde alleen aannemen mag, dat de Hervormde Kerk haar crisis bijna heeft doorgestaan, en dat zij tot een keerpunt op de afgelegde baan van liberale dwaasheid genaderd is.

»De toestand, waarin de Hervormde Kerk zich gedurende vele jaren bevonden heeft, brengt dus van zelven mede, dat het Liberalisme zich wel over de gansche Kerk verspreid heeft, maar zich nooit tot eene bepaalde magt in de kerk heeft kunnen verheffen.

»Want, de invloed der kerkbesturen op de afzonderlijke predikanten is, wat leer en belijdenis betreft, nul; ieder predikt wat hij wil; verkiest de een de Belijdenis der Kerk te smaden, de ander kan haar hoogachten en liefhebben.

»Voor de leden der Kerk, die natuurlijk alleen belang hebben bij de leer van behoudenis en zaligheid, zijn de kerkbesturen, die zich daaraan volstrekt niet gelegen laten liggen, doode ligchamen, omtrent welke niemand zich bekommert.

»De kerkbesturen, de predikanten, en dus, gelijk van zelven spreekt, ook de leden leeren gelooven en belijden wat zij verkiezen, en de *Reglementen* zijn dáár om deze zonderlinge vereeniging zamen te houden.

»De leeraars preêken en schrijven, de een tegen den ander in, en de leden, die komen, om hen te hooren, bezitten niet de geringste zekerheid, of zij in hun christelijk geloof door hen zullen worden versterkt of bestreden.

»Bij de vrijheid, die de predikanten zich overeenkomstig de vrijzinnige theorien hebben aangematigd, om naar eigen verkiezing, en zonder zich om de gemeenten te bekreunen, de kerkleer te verkondigen, te verzwijgen, te bestrijden, of te smaden, kan aan de leden niet wel het regt betwist worden om de leeraren te beoordeelen, en hen, naar gelang de prediking strookt of strijdt met hunne overtuiging, lief te hebben of te verachten.

»Alzoo zijn, ten gevolge van de heerschappij der vrijzinnige begrippen, alle kerkelijke banden en betrekkingen losgemaakt, men komt in de kerk gelijk men Bijv. ergens komt om eene publieke voorlezing aan te hooren; men betaalt zijne plaats, en laakt of prijst den redenaar, somtijds om den inhoud, somtijds om den vorm van zijne voordragt.

»De achting, die sommige leeraren bij de leden genieten, is eigenlijk geen kerkelijke, maar een individuele band; want, menschelijker wijze gesproken, is de overeenstemming van leeraar en gemeente louter toeval; de leeraar bezit als zoodanig het feitelijke regt om de geheele christelijke leer, die de kerk belijdt, zoowel te bestrijden als te verkondigen.

»Er zijn zeker nog vele leeraren, die achting verdienen en ook achting genieten; en hun getal vermeerdert dagelijks. Maar de gemeenten, welke het geluk hebben, zoodanige leeraren te bezitten, zijn aan die leeraren voor hunne getrouwheid individueel, en niet aan de kerkbesturen, niet aan het collectieve ligchaam der Kerk, verpligt. Immers, predikt en onderwijst de leeraar in overeenstemming met de leer der Kerk, het is zijne vrije en individuele keuze; de hoogere kerkbesturen zien dit liever niet, doch trekken zich deze dingen niet aan; hun hoogste doel bestaat in het waken en handhaven van *Reglementen*!"

De benoeming van den baron van Rothschild geeft aan het *Weekblad van den Helder* aanleiding tot de volgende beschouwingen:

»Onder het ministerie-Thorbecke zag men zelden eene ridderorde schenken. Wanneer zulks geschiedde, werden de diensten, die dit eerbetoon hadden waardig gemaakt, meestal in het besluit vermeld. De ridderorde, die voor de optreding van dien minister begon beschouwd te worden, als een soort van bordoursel, dat aan den rok van een president van een hof en regtbank, of van een burgemeester van eene stad behoorde, was daardoor in waarde gestegen.

»Of het nieuwe ministerie, dat gezegd heeft in eene tegenovergestelde rigting heen te willen, ook zoo streng op verdiensten zal letten, mag betwijfeld worden. Immers dezer dagen lazen wij, dat de baron Charles Rothschild met de orde van de Nederlandschen Leeuw was begiftigd; en de vraag rees bij ons op, welke diensten die heer aan onzen Staat had bewezen, die hem deze eer waardig maakte. Geheime diensten? Mogelijk! Had de heer van Hall dan wegens vroegere finantieele manoeuvres nog een oude schuld aan de heeren Rothschild, die hij zich haast om af te doen, nu hij weer aan het ministerie is gekomen? Wij hebben er dan vrede mede. Schulden afdoen is zeker beter dan kansbiljetten vernietigen. Maar — wij meenen wel eens gehoord te hebben, dat ridderorden niet altijd voor *bewezen* diensten, maar ook wel eens voor *te verwachten* diensten worden verleend. Brrr! van Hall minister, Rothschild leeuwenridder geworden! Welke finantieele speculatie hangt ons nu weder boven het hoofd? indien de Rothschilds er mede gemoeid zijn, dan zal het ons meer dan eene ridderorde kosten."

Men leest in den *Moniteur francais*:

»De heer generaal Rollin, adjudant-generaal van het paleis en de heer kommandant Favé, ordonnans officier van den Keizer, door Zijne Majesteit gezonden ter bijwoning der manoeuvres van de troepen in het kamp bij Zeist, hebben vergezeld van den heer van Mansfeld, adjudant des Konings een gedeelte van Nederland bezocht, waar zij overal met innemende beleefdheid ontvangen zijn geworden, terwijl hunne hoedanigheid van Fransche Officieren en geattacheerden aan den persoon des Keizers, hun de kieschste onderscheiding heeft verworven.

»In het kamp vonden zij den Koning, die reeds sedert eenige dagen zijne tent bewoonde. Zijne Majesteit schijnt in het soldatenleven veel behagen te scheppen. De tenten van den generaal Rollin en den kommandant Favé zijn in de nabijheid van die des Konings. Aan den maaltijd bekleeden zij de eereplaatsen. De Koning toont eene levendige belangstelling in al wat tot het Fransche leger betrekking heeft en bij elke gelegenheid betuigt Z. M. eene opregte bewondering voor den persoon des Keizers en voor de diensten door hem bewezen, verklarende dat zij niet minder heilzaam voor Europa dan voor geheel Frankrijk zijn geweest.

»Bij het eerste diné, waaraan de Fransche officieren deel namen, vulde de Koning zijn glas en opstaande te gelijk met de overige dischgenooten bragt hij een toast aan Napoleon III, zich geluk wenschende met de zending, die des Keizers officieren bij hem vervulden, en waarin hij een onderpand ziet der vriendschappelijke gevoelens, welke de Keizer voor het Nederlandsche gouvernement koestert. Die toast is door een drievoudig *hoerah!* beantwoord geworden. Men heeft bovenal opgemerkt, dat, tegen 's Konings gewoonte, die bij dergelijke gelegenheden zich niet anders dan van de Hollandsche taal bedient, hij ditmaal zich in het Fransch heeft uitgedrukt, als om aan de outboezeming zijner gevoelens meer beteekenis te geven.

»Het kamp van Zeist bevindt zich op eene groote heide nabij het dorp van dien naam, tusschen Utrecht en Amersfoort, bijna op gelijken afstand van beide steden. In 1804 en 1805 kampeerde een Fransch leger, onder het bevel van den generaal Marmont op hetzelfde terrein, waar het een tamelijk hooge aarden piramide heeft opgerigt, die vrij goed bewaard is gebleven en door de bewoners met zekere hoogmoed wordt aangewezen. De herinnering, aan het schitterend tijdvak des Keizerrijks is steeds levendig in het land. De officieren die in dien tijd gediend hebben zijn zeer geacht; men noemt hen met een gevoel van blijkbaar genoegen en eigenliefde. Het getal der in het kamp te Zeist aanwezige troepen bedraagt omstreeks 3500 man."

Men leest in de *Amsterdamsche Courant*:

»Wij zijn onderrigt, dat in verband met de plotselinge uitbreiding der afdeelingen van het metalen kruis op het voorbeeld van Amsterdam door het geheele land — een hoofdbestuur gevestigd is te 's Gravenhage, bestaande uit: Z. Exc. baron Schimmelpenninck van der Oye, opperhofmaarschalk des Konings, de heer van Dam van Isselt, lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal; de heer Mr. Diemont van Langerack; Z. Exc. de luit.-generaal baron Nepveu; Z. Exc. de vice-admiraal Koopman; de heer kolonel baron van Geen; de heer G. Falck, thesaurier des Konings; en de heer Mr. J. H. Burlage, te Amsterdam."

Wij haasten ons het volgend schrijven op te nemen:

»Mijne Heeren!

»Gij hebt de goedheid gehad, onze cirkulaire, gericht aan de gewenschte meêwerkers van den *Volks-Almanak voor Nederlandsche Katholieken*, in den *Tijd* eene nuttige openbaarheid te geven. Ik ben daarom zoo vrij uwe hulp nogmaals ten voordeele onzer onderneming in te roepen.

»Van uitstekende letterkundigen, zoowel in Zuid- als in Noord-Nederland, hebben wij niet alleen toezegging tot medearbeiding, maar ook bericht wegends ontworpen opstellen. Intusschen, de tijd nadert, waarop ons jaarboekjen zal moeten verschijnen, en de ontvangst van bijdragen is tot heden tamelijk gering. De Redakteuren noodigen daarom hunne letterkundige vrienden met bescheiden aandrang dit zoo spoedig mogelijk hen te verblijden met de toezending van ter plaatsing geschikte stukken of stukjens. Het belang van den *Almanak* vordert, dat men tijdig eene goede verdeeling maken kunne, en de eenheid bij de verscheidenheid van het boekjen verzorgen. Hiertoe komt ons eene vroegtijdige ontvangst en het volkomen overzicht der stukken noodzakelijk voor.

»Ik teeken mij, met hoogachting,

»*Amsterdam*, »Uw Dv. Dienaar,
»14 Sept. 1853. »J. A. ALBERDINGK THIJM."

Het is eene bekende zaak, dat de Christenen van alle belijdenissen in Turkije eene wezenlijk godsdienstige vrijheid genieten, en daarentegen dat in Rusland de Katholieken bloot staan aan de bitterste vervolgingen. Ten bewijze hiervan ontleenen wij het volgende aan het jongste nommer van *l'Ami de la Religion*:

»Wij ontvangen uit Moskou treurige bijzonderheden aangaande den toestand der Katholieken in Rusland. Het schijnt dat de Grieksche scheuring wakker geschud én door de vooruitzigten die voor haar in het Oosten worden geopend, èn door de onwederstaanbare aandrift om terug te keeren op den weg der waarheid, die zich van zoo vele kanten openbaart, met verdubbelde woede zich schrap zet tegen de Katholieken.

»Men weet dat er onder het volk eene vertelling bestaat welke de bekeering des Keizers voorspelt, zoodra de vrome Jezuit Bobola onder de Heiligen der Roomsche Kerk zal zijn opgenomen. Het is duidelijk dat het proces, onlangs ingesteld ter kannonisatie van dezen dienaar van God, de scheurzieke hartstogten heeft opgewakkerd. Zeker is het, dat weinige maanden geleden de prior van het klooster der Dominikanen te Petersburg, een zeer achtenswaardig geestelijke, bij nacht door soldaten is opgeligt en vervoerd, men weet niet waarheen. Men heeft hem niet toegestaan zijne kloosterbroeders vaarwel te zeggen, behalve een enkelen door het bewind aangewezen om hem te vervangen. Al zijne papieren zijn in beslag genomen. Deze maatregel is het gevolg geweest van een antwoord door den Geestelijke op een brief uit Rome gegeven, vragende inlichting omtrent eenige bijzonderheden aangaande het martelaarschap van Bobola.

»De Katholieken zijn aan kwellerijen van onderscheiden aard onderworpen; men verbiedt hen dikwijls ter Kommunie te gaan; de opzigters hadden er argwaan tegen opgevat. Het is ter naauwernood dat men in den biechtstoel in der haast eenige woorden kan wisselen.

»De vereenigde Grieken deelen grootelijks in den last dezer vervolgingen. De kloosters van dezen ritus, vereenigd met het Katholicismus, zijn ontruimd en de menschen zijn alle naar Gitomir gezonden, waar zij het aanvankelijk vrij dragelijk hadden, maar na eene uitnoodiging om tot de scheuring over te gaan en dit geweigerd hebbende, zijn ze aan allerlei mishandelingen onderworpen. Van elkander gescheiden werden zij opgesloten in Russische kloosters. Er was onder hen een zeer bekwaam en geleerd theologant en de scheurzieke Bisschop stelde zich voor hem te bekeeren. Hij liet hem dikwijls bij zich brengen en begon een diskussie. Nadat de Katholieke priester geantwoord had, werd de bisschop woedend en schreeuwde: »Gooi dien schelm, dien ellendeling weg!" Men dreef hem met geweld weg en begon des anderendaags op nieuw. Deze priester bevindt zich tegenwoordig met twee anderen in de hoofdplaats van het gouvernement van Suvataf, en hoewel daar te plaatse een katholieke kapel is, kortelings gesticht, is het hun toch niet vergund de mis te lezen of eenige bediening uit te oefenen.

»Vele katholieke priesters zijn onderworpen aan eene straf die men *plete* noemt, en welke de *knoet* heeft verlangen. Men deelt slagen uit bij duizenden. Een geneesheer is bij de exekutie tegenwoordig, en deze laat de martelingen ophouden, zoodra hij ziet dat de patient er onder zou bezwijken. Men laat het slagtoffer adem halen en somwijlen zelfs voert men hem naar het hospitaal, maar om weder te beginnen tot zoolang het vonnis geheel is ten uitvoer gelegd. Een der op di

... gemartelde priesters is gestorven, na meer dan ... duizend slagen bij verschillende herhalingen te hebben ontvangen.

»Meer dan twee honderd Poolsche familien zijn in het vorige jaar genoodzaakt Odessa te verlaten, omdat zij hunne zonen lieten opvoeden in een katholieke akademie; en er is last gegeven om deze kinderen naar Moskou, naar Jneff en elders te zenden, om ze in het Russisch te onderrigten, en zonder den bijstand van een priester.

»Eene Russische dame heeft eene reis naar het Heilige Land gemaakt, en aldaar was zij overgegaan tot den vereenigd Griekschen ritus; bij hare terugkomst is ze in hechtenis genomen, mishandeld en gevangen gezet.

»Dan te midden van deze vernieuwde vervolgingen ... menigvuldigen zich de Katholieke kerken; men heeft Russische monniken, die de rol van wachters vervullen ... getroffen gezien door de deugd en de lijdzaamheid hunner Katholieke gevangenen.

»De meeste dezer geweldadigheden zijn gepleegd buiten weten des Keizers en de wreedste bijzonderheden en omstandigheden die ze vergezellen zijn hem onbekend. De verantwoordelijkheid voor deze handelingen, die geheel het katholiek Europa bedroeven en van verontwaardiging doen sidderen komt neer op de administratie en hoofdelijk op den minister van Binnenlandsche zaken Bibikoff, en den minister van eeredienst graaf Protasoff. Het is zeldzaam dat een vervolger bekend is met *de bijzonderheden en de omstandigheden der geweldige handelen* in zijn naam en op zijn gezag begaan, en ... veronderstellen wij dat keizer Nicolaas niet al... weet hoe zijne werktuigen in de uitoefening zijner bevelen zich gedragen. Maar de bevelen zijn van hem, de eerste stoot is van hem afkomstig. De Czaar is geen konstitutioneel koning, en evenmin behoort hij onder die souvereinen zonder wil en zonder doorzigt, ... ministers en ondergeschikte dienaars alles doen wat ... willen. Hij zelf is het die regeert, hij zelf is het die bestuurt, uit zijn geheele regering blijkt dat het de zijne is, met de meeste volharding doorgezette plannen om de Katholieken in zijne Staten te vernietigen en ... hij om dit doel te bereiken, zijn toevlugt neemt tot eene stelselmatige verdelging. De feiten thans door *l'Ami de la Religion* aangeduid, zijn niet toevallig of staan op zich zelven. Reeds twintig jaren duurt deze toestand. Enkele feiten, enkele bijzonderheden, enkele omstandigheden mogen den Keizer niet ter oore komen; maar het stelsel dat zijn bewind ten aanzien der godsdienstige aangelegenheden volgt, kan hem niet onbekend zijn en het ligt geheel voor zijne verantwoording. Wanneer de Czaar eenmaal meester is en het Oosten, ... hij hetzelfde stelsel 't welk hij in Rusland handhaaft, toepassen op de Katholieken dier streken en het fanatismus der schiesmatieke bevolking zal hem gunstig te stade komen in dat voornemen. De vraag, voor ons Katholieken, is dus te weten of wij niet liever zien dat onze broeders in het Oosten vrij en geëerbiedigd leven onder den Sultan, dan in slavernij en vervolgd door den Czaar? of wij niet liever zouden zien het oosten opengesteld door het verzwakte Islamisme voor de Katholieke Kerk, dan het misschien voor eeuwen toegesperd te zien, door het alvermogend geweld der scheuring?

Voor de herstemming voor vier leden voor de kamer van koophandel en fabrieken heden alhier gehouden, zijn ingekomen 292 billetten, van onwaarde 2. Gekozen zijn de volgende Heeren: J. B. Maxwils, met 216 stemmen; W. J. van Heinsbergen 176; G. Nicola Sur. 166 en B. M. Perk 153. De heeren: E. P. Borst, bekwam 128 stemmen. J. Pauwels, Wzn 120; M. L. Hermans 104 en F. N. de Charro 64 De thans voltallige kamer bestaat uit de Heeren L. J. Enthoven, C. L. Keurenaar P. Varkevisser; J. B. Maxwils, W. J. van Heinsbergen, G. Nicola Sur. en B. M. Perk.

Gisteren heeft aan het Provinciaal bestuur te Utrecht de aanbesteding plaats gehad van den aanleg der electro-magnetische telegraaflijn van Utrecht, over Kuilenburg en Bommel naar 's Hertogenbosch, in drie perceelen, en is het eerste perceel aangenomen door den Heer J. B. Maxwils te 's Hage voor *f* 6994. Het tweede perceel door den Heer Jochim, te Venlo, en het derde perceel door den Heer J. B. Maxwils te 's Hage voor *f* 4994.

Volgens ontvangen berigt is den 9den dezer, na een gunstigen overtogt, met eene stoomboot een derde kabel voor den onderzeeschen telegraaf te Scheveningen aangebragt. Na het bevestigen van dien kabel aan den ... verbindingskabel zoo hier als aan de Engelsche kust, werd de gemeenschap ook met die lijn tusschen 's Gravenhage en Londen vastgesteld op denzelfden dag, 's namiddags ten drie ure.

Volgens ontvangen berigt van Z. M. gezant te Berlijn heeft de Pruissische regering bepaald dat, van den ... dezer maand af tot het eind dezes jaars, geen ... vergt zal worden geheven van granen, peulvruchten, meel en andere op den molen bewerkte producten, met name gebroken of gepeld koren, gort, griesmeel en grutten, gebroken of gepelde gierst.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoerzicht alhier zijn aangegeven op 12 September 51 cholera-lijders, 10 herstelden en 27 overleden.

(*N. R. C.*)

De Staatkundige Vereeniging *Grondwet en Orde* te Sneek, besloten hebbende te verspreiden, de uit de Bijbladen tot de *Staats-Courant* overgenomene redevoeringen der heeren Sloet tot Oldhuis en Hugenholtz, over de wet op de kerkgenootschappen, uitgesproken in de zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 19 en 20 Aug. ll., en de meer algemeene verspreiding daarvan zeer wenschelijk achtende, heeft bepaald, dat tot den 30 dezer bestellingen daartoe kunnen worden gegeven aan het adres van den Boekhandelaar J. Campen, te Sneek. De prijs voor 500 Exempl. is *f* 8.00; voor 250 id. *f* 4.25; voor 100 id *f* 2.00 en voor 50 id. *f* 1.25.

In den loop der maand Augustus jl. werd op een stuk grond, behoorende tot de pachthoeve genaamd St Vormer, nabij het dorp Wijchen in Gelderland, een grijs aarden kruikje opgegraven, waarin zich eenige belangrijke zilveren munten bevonden, die thans in de verzameling van den te Nijmegen wonenden kolonel de Roye v. Wichen zijn. De oudste dezer munten zijn van Johan, hertog van Bourgondië, graaf van Vlaanderen (1404—1419), terwijl de jongste met het jaartal 1409, van Karel van Egmond, hertog van Gelder, zijn. Onder deze bevinden zich ook onderscheiden munten der stad Nijmegen Ook zijn er nog eenige bisschoppelijke munten van Utrecht en Luik bij gevonden. Het is bekend, dat aan de Nijmeegsche munt in 1499 en 1500 en volgende jaren zeer veel geld is geslagen, en, terwijl er van die muntsoorten geene latere, dan. van het jaartal 1492, in het opgegraven kruikje aanwezig waren, zoo vermoedt men dat het in den loop van dat jaar (1499) is bedolven, en dus ruim 353 onder den grond geweest.

(*Hblad.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 12 Sept. Men leest in den *Moniteur*. Sommige buitenlandsche dagbladen gaan voort met te spreken over den aankoop van granen voor rekening van het Fransche Gouvernement.

De aankoopen voor zes weken geleden, in Engeland gedaan, ten bedrage van 419,000 mudden, om in de jaarlijksche behoefte van het leger en de vloot te voorzien; die aankoopen zijn de eenige feiten van dien aard, welke tot voorwendsel zullen kunnen dienen tot dusdanige aanvallen.

Behalve deze aankoopen in het buitenland gedaan, ten einde geen invloed uit te oefenen op de binnenlandsche markten, heeft het gouvernement de bedoeling niet en heeft ze ook nooit gehad, om hetzij van ter zijde of regtstreeks zich te mengen in eenige operatie, die betrekking zou kunnen hebben op den graanhandel.

Het gouvernement heeft reeds verklaard en verklaart het nogmaals op de stelligste wijze, dat ieder andere veronderstelling geheel valsch is. Het heeft een vol vertrouwen in het voldoende der werkzaamheid van den handel, en het is haar voornemen alleen door ... invloed de handelsoperatien gemakkelijker te maken.

— Een schrijven uit Jassy van 30 Augustus meldt, dat de Fransche en Engelsche konsuls te Bucharest hunne wapenschilden hebben ingenomen en dat zij de diplomatieke betrekkingen met het gouvernement van Wallachije afbrekende, hunne landgenooten hebben gesteld onder de bescherming van Griekenland.

In een postscriptum van 31 Augustus leest men daarenboven: wij vernemen dat de konsuls van Frankrijk en Engeland hun vertrek hebben aangekondigd. Een algemeene schrik heeft zich van de gemoederen meester gemaakt. Het korps van den generaal Kuders, staat gereed, zegt men, om Moldavie binnen te rukken.

— In Besaarabie is de cholera uitgebroken.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 13 Sept. Het wordt van onderscheidene kanten bevestigd, dat de keizer van Rusland de wijzigingen door den Sultan in de Weener nota voorgeslagen, stellig heeft van de hand gewezen. Men verwacht een memorandum van het kabinet van St. Petersburg.

— Keizer Nikolaas zal tegen 20 September zich te Warschau bevinden en den 24 daaropvolgende zich naar het kamp te Olmutz begeven. De heeren van Nesselrode en Meijendorf zullen den Keizer derwaarts vergezellen.

— Uit Triëst wordt gemeld dat de redakteur van het *Journal de Constantinople* eene waarschuwing van wege de Porte heeft gekregen, om geen artikelen meer te plaatsen tegen Rusland.

KEULEN, 12 September. Het *Journal de Francfort*, dat algemeen gehouden wordt in relatien te staan tot de Russische diplomatie, bespreekt heden de Oostersche quæstie. Het blad vraagt: Zal Rusland de wijzigingen aannemen, die de Sultan in de Weener voorstellen gebragt heeft? Men verwacht het, men hoopt het; doch zoo men die wijzigingen wel overweegt, moet men tot de erkenning komen, dat daaronder eene is, die niet alleen den zin, maar ook het gronddenkbeeld, dat in Ruslands eischen opgesloten ligt, verandert. De regten en vrijheden der Grieksche Kerk in het Oosten, zegt de Keizer, moeten alleen aan de zorg van Rusland toevertrouwd worden. De Porte daarentegen beweert, dat de bewaking van deze vrijheden en voorregten alleen aan haar moeten blijven opgedragen, terwijl zij verder, als het ware in het voorbijgaan erkent, dat de Keizers van Rusland ten allen tijde eene levendige belangstelling hebben aan den dag gelegd in alles wat de Grieksche eeredienst betreft, niet alleen in het Oosten, waarvan hier voornamelijk sprake is, maar in het algemeen.

»Wat ons betreft, wij beweren niet de voornemens van het Russische kabinet te kennen; doch niemand, die zich slechts de moeite geeft, om aandachtig na te gaan den toekomstigen loop der Russische staatkunde in de Oostersche quæstie, in verband met de antecedenten dierzelfde staatkunde, zal er een oogenblik aan twijfelen, of de Czaar zal *een vorm* verwerpen, die hem althans indirekt het regt betwist, om over de handhaving van de vrijheden en regten der Grieksch-Orthodoxe Kerk in het Ottomanische rijk te waken.

»Zoo als de wijziging in de Engelsche dagbladen luidt, wordt daarbij aan Rusland niets toegekend, dan hetgeen de geheele wereld aan hetzelve zal toekennen. Zij eischt daarentegen voor *de Sultans*, en wel *voor hen bij uitsluiting*, het regt om over de handhaving der vrijheden en regten der Grieksch-Orthodoxe Kerk in het Turksche rijk te waken. Volgens den inhoud nu van eene zoodanige koncessie, zou Rusland nimmer het regt hebben, om op eene afdoende wijze tusschen beiden te komen, ten gunste dier vrijheden en regten, welke ondertusschen eene levensquæstie zijn voor die Kerk in het Oosten. De geheele Grieksche eeredienst in het Ottomannische rijk hangt van de vrijheden en regten dier Kerk af.

»Indien de Porte bij uitsluiting het toezigt over de handhaving der laatsten zich zelve voorbehoudt, zoo zij aan Rusland niets anders dan de zorg voor de Grieksch-Orthodoxe eeredienst in het algemeen overlaat, dan zal ieder moeten erkennen, dat daardoor alle gevolgtrekkingen, die het Russische kabinet te zijnen voordeele afleidt van het traktaat van Kainardji, als voor immer moeten worden ter zijde gesteld, en dat ongetwijfeld niet in deszelfs belang."

BELGIE.

BRUSSEL, 13 Sept. Het nieuwe Luxemburgsche ministerie is nog niet gekonstitueerd. Men weet nog niet regt uit welke elementen de nieuwe administratie zal geformeerd wezen, maar alles doet veronderstellen, dat de wijziging zal geschieden onder den invloed der reactionaire ideeën, die het Haagsche Kabinet thans beheerschen. Evenwel mag men veronderstellen, dat die reaktie alleen zich bepalen zal bij het politieke terrein.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 14 September.

Heden zijn verkocht 1500 balen ongep. Tafel-Rijst a *f* 10.

MIDDELBURG, 13 Sept. De heden door de N. H. M. alhier gehouden veiling van 45,945 Balen JAVA KOFFIJ is als volgt afgeloopen:

Monst.	Balen.		Cents.
N°. 1.	3683	knap geel Preanger	32½ a —
2.	709	geel Menado enkel BS.	35 „ —
3.	1720	blank geelachtig.	31½ „ —
4.	2925	graauw blank geelachtig	30½ „ —
5.	6036	blank	30½ „ —
6.	5347	goed groenachtig West-Ind. aard	30½ „ —
7.	5545	goed groenachtig	30½ „ —
8.	1955	goed groenachtig Kadoe	31 „ —
9.	3373	bont groenachtig.	30½ „ —
10.	9109	bleek groenachtig	30½ „ —
11.	1822	bleek groenachtig West-Ind. aard	30½ „ —
12.	2402	ordinair blank	30½ „ —
—	2317	diverse sortering.	

Alles verkocht.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 14 Sept Tarwe tot de verlaagde prijzen met meer kooplust; verkocht in Entr.: 129 ℔. Poolsche *f* 390; 127 ℔ mind. dito *f* 375; in cons.: 127 ℔ Mecklenb. *f* 350; 134 ℔ Kubanka *f* 375; 124 ℔ Gron. *f* 325; 124 ℔ Vriessche *f* 340.

Rogge prijshoudend; verkocht in Entr.: 123 ℔ Odessa f 238; 118 ℔ Archangel f 230; in cons.: 123 ℔ dito f 245; 121, 123 ℔ Pruiss. f 237, 243.

Garst in een doen: 99 ℔ Old. Winter f 180.

Haver en Boekweit zonder handel.

Koolzaad. Holsteinsch 67 £. Op 9 vaten Olie in Nov. 74½ £. *Raapolie* op 6/w. f 40¼, Vliegend f 39¼; 1°. Mei ek. f 41¼; Oct. f 39¾, ½; Nov. 40¾, ½; Dec. f 41. *Lijnolie* op 6/w. f 32; Vliegend f 31, 30¾; 1°. Maart, April en Mei f 30; Oct, Nov. en Dec. f 30¾. *Hennepolie* op 6/w. f 39½; Vliegend f 38½.

ANTWERPEN, 13 Sept. *Koffij.* Blijft gewild, met voortdurende vraag.

Graanmarkt, zeer ferme markt.

Rijst. Men meldt den verkoop (tweede hand) van 2000 zak Arracan *uncleaned* ex *Statesman.*

LONDEN, 12 Sept. *Suiker.* De Vreemde soorten ferm, ladingen Havana en Brazil tot vorige prijzen gevraagd. Gedaan eene lading zeilende Havana van 600 kisten N° 11 tot 21 s. 9 d. voor Engeland. — *Geraffineerd.* Gestampte tot vorige prijzen voor exportatie gevraagd; weinig voorraad.

Koffij. Ceylan Natif, ferm; tamelijk veel zaken gedaan in gewone goede tot 48 a 48 s. 6 d. Plantage veel gezocht wordt ferm gehouden op den prijs van verleden week. Vreemde Koffij tot stijve prijzen gevraagd.

Rijst. Weinig handel doch zonder prijsvermindering. Cleaned wordt koulant tot vorige prijzen verkocht.

Talk. Levendig; Y C in loco 53 s. tot 53 s. 6 d.

Graanmarkt. De voorraad in Engelsche Tarwe heden ochtend onbelangrijk; en meestal van den vorigen oogst; het grootste gedeelte van nieuwe Tarwe was van middelmatige soort; men heeft echter den vollen prijs van verleden Maandag, naar kwaliteit betaald. In Vreemde soorten heeft men voor dringende behoefte, veel hooger prijs besteed Meel prijshoudend. Gerst idem; eenige partijtjes zijn gedaan tot 42 a 44 s.

LIVERPOOL, 12 Sept. *Katoen* Stille markt zonder prijsverandering. Verkocht 5000 balen

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 56½	Livorno	2/m.	f 39⅜
»	zigt	» 56½	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55¾	Petersburg	»	» 1,88
»	½/m.	» 56	Weenen	6/w.	» 32¼
Madrid	3/m.	» 244	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 244	Frankfort	»	» 99
Seville	»	» 241	Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao	»	» 242	»	zigt	» $35\frac{9}{16}$
Lissabon	»	» 41¼	Londen	2/m.	» 11,67½
Porto	»	» 41¼	»	zigt	» 11,75
Genua	2/m.	» 46¼	Rotterdam	»	⅛

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		13 Sept. 4½ u. gebl.	14 Sept.	4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		$61\frac{15}{16}$	61¾	[illegible]	62⅝
Dito Dito	3	74⅝	74¾	75	75
Dito Dito	4	94⅞	93⅝	94	94
O. I. Leening 1844	4				
Amortis. Syndic.	3½		93½		
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg.	»				
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien	»				
Belgie, Obligatien 1844	»				
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.	»				
Frankrijk, Obligatien	3	72¼			
Spanje Nieuwe	4	22¼	$21\frac{15}{16}$	22¼	$22\frac{3}{16}$
Dito	3	46⅞	46⅞		
Dito Binnenl. à 6/m.	»	$42\frac{1}{16}$	$41\frac{15}{16}$	42	
Coup. Bewijzen.		$5\frac{13}{16}$	5¾	$5\frac{13}{16}$	
Amortisable Schuld	»	5			
Portugal te Londen	5	$38\frac{15}{16}$	$38\frac{7}{16}$	$38\frac{13}{16}$	$38\frac{13}{16}$
Dito uitgestelde		17			
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5		108	108¼	
Dito Dito 1828 en 1829	»	107½	107¾		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	97½			
Dito	4½				
Dito bij *Hope*	4	92½	92½		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	91			
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6	74⅜	74⅜		
Cert. van dito	»	74¼	74⅜		
Polen, Certifikaten	4				
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. » 300					
Amerika, Bank-Actiën					
Pruissen, Aand. met Lot. R. 50 f					
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	80⅝	80¾	80½	
Dito 1852	»				
Dito 1847	2½	$41\frac{7}{16}$	41⅜		
Dito 1851	2½	$41\frac{5}{16}$	41¼		
Dito 1849	5	93⅝	93½	93⅝	
[illegible] Bank bij *Goll en C°.*	»				
[illegible]	4				
[illegible]	5	93⅝	93½	93⅝	
Aand. met Loting fl. 500	f				
[illegible] » 250					
Napels, [illegible] 5 pCt.					
Brazilië te [illegible]					
Dito Leening [illegible]					
Peru					
Mexico Nieuwe					
Venezuela à £ 100					
Grenada à £ 100	2				
Dito Uitgestelde					
Ecuador à £ 100					

Mexiko onbepaalde $23\frac{5}{16}$, ¼.

Na eene neiging van verderen achteruitgang blijven de prijzen, zoo van Binnenl. als vreemde effekten, over het geheel zeer vast en zelf nog iets hooger dan gisteren, door onderscheidene kooporders, welke in dezelve later bewerkstelligd werden.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ 3 pCt. Diskonto 2 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 13 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 55¾; 1840/1842 4½ pc. 97¾; 1852, —; Spanje 1—3 pc. $21\frac{15}{16}$; Binnenl. 3 pc. $42\frac{3}{16}$; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 84⅝.

MADRID, 10 Sept. Spanje 3 pc. 44; 1—3 pc. 23¾; Cert Coup. —; Bank S. Fernando —.

LONDEN, 12 Sept. Cons. kont. 96¼ a —; op tijd 96¼ a —; Braz. 101 a 102; 1829/39 101 a 102; 1852 98 a 99; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 104 a 106; Ecuad. 5 a 5⅛; Gren. 22 a 22½; Uitgest. 9⅜ a 9⅝; Mexiko Nieuwe 25½ a 25¾; Peru 4 pc. N. 77 a 79; Uitgest. 56½ a 57½; Rusl. 1822 5 pc. 114 a 116. (N.) 4½ pc. 100¾ a 101¼; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 43½ a 44; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22⅜ a 22¾; 3 pc. 45½ a 47; Coup. cert. 5⅞ a 6⅛; Passive 4⅞ a 5⅛; Holl. 2½ pc. 64 a 64½; id. 4 pc. 98 a 98½; Venez. 37 a 39; Uitg. 15 a 17; Wissel op Amsterdam f —.—; Grieken 1824 — a —; 1825 —.

BERLIJN, 12 Sept. Schuldbr. 3½ pc. 92⅜; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97¼; Pools. 4 pc. 90¼; Loten fl. 500 91¾; Oost. Met. 5 pc. 87½; Amsterdam zigt 142⅜, id. 2/m. 141½.

HAMBURG, 12 Sept. Rusl. Cert. 104; Oostenrijk Met. 5 pc. 93¾; Spanje 1—3 pc. 21¼; Binnenl. 3 pCt. 39⅛.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

HOLL. IJZEREN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

1853.	Aantal Reizigers.	Opbrengst van Reizigers.	Opbrengst van Goederen, enz.	Totale Opbrengst.
in Januarij	53,634	f 52,125,65	f 9,004,01	f 61,129,66
Februarij	51,136	» 47,884,10	» 16,348,38½	» 64,231,48½
Maart	64,298	» 60,467,10	» 18,185,27	» 78,652,37
April	67,358	» 64,951,40	» 13,388,25½	» 78,339,65½
Mei	98,440	» 89,861,50	» 14,533,52½	» 104,395,02½
Junij	96,898	» 90,837,55	» 13,738,52½	» 104,576,07½
Julij	110,635	» 106,813,15	» 13,968,22½	» 120,781,37
Augustus	109,645	» 103,119,95	» 15,039,26	» 132,159,21
Totaal	654,044	f 621,059,40	f 114,205,45	f 735,264,85½

NEDERL. RIJN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

1853.	Aantal Reizigers.	Opbrengst van Reizigers.	Opbrengst van Goederen, enz.	Totale Opbrengst.
Mei	40,906	f 49,029,72½	f 11,497,36	f 60,527,08½
Junij	40,629	» 54,321,37½	» 11,410,84	» 65,732,21½
Julij	53,159	» 79,011,—	» 12,655,16	» 91,666,16
Augustus	56,584	» 77,582,75	» 12,855,50	» 90,438,25
Totaal	196,278	f 259,944,85	f 48,418,86	f 308,363,71

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 13 Sept. Th. Carr, Pomona, Taganrog, l. v. Falmouth. - G. S. Vegter, Anna, Bajonne.

HELVOET, 13 Sept. J. Rjcovich, Reppa, Odessa. - J. Mathew, Speculation, Triest.

UITGEZEILD:

TEXEL, 13 Sept. H. Sandman, Landdrost Lutcken, Livorno H. Puncke, Drie Gebroeders, Oostzee.

HELVOET, 13 Sept. J. C. van der Zweep, Wilhelmina, Batavia. - P. Masella, San Michelle, Sijra.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 5den Sept., op 50° N. Br. 11° W. L. Java's Welvaren kapt. Boelhouwer, v. Batavia n. Amst.

Den .. ..., op 41° 51° Breedte, 19° 49° Lengte, Java Packet, kapt. van der Meijken, v. Akyab n. Rott. 120/d. reis.

ADVERTENTIEN.

(3266) Heden overleed alhier in den ouderdom van bijna 80 jaren, de Zeer Eerwaarde Heer F. A. DE WIJS, oud Deken en Pastoor.

Boxtel, 7 September 1853.

(3276) Heden overleed, tot onze bittere droefheid, na een smartvol lijden van bijna 3 jaren, vroegtijdig voorzien van de H. H. Sacramenten, onze geliefde Broeder en Behuwdbroeder ANTONIUS VAN DIJK, in den ouderdom van 47 jaren.

Uit aller naam,
J. VAN DIJK,
K. Pr. en Kap.

Tull in 't Waal,
13 September 1853.

(3275) Voor de vele bewijzen van deelneming ons betoond bij het overlijden onzer geliefde Moeder Mevrouw de Wed. BIJPOST, geboren VAN LOON, betuig ik, ook namens mijne familie, bij dezen mijnen hartelijken dank.

Amsterdam, 14 September 1853. J. C. H. BIJPOST.

(3277) Allen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan wijlen den Zeer Eerwaarden Heer MATHIAS VAN GROOTWEEDE, in leven R. K. Pr. en Pastoor te Cabauw, gelieven daarvan op- en aangave te doen voor primo October 1853 aan den Zeer Eerw. [illegible]

E. DE JONG,
R. K. Pr. en Pastoor te Schoonhoven,
[illegible] Testamentair.

Er wordt gevraagd bij een PASTOOR tegen 1°. November 1853, eene **KEUKENMEID**, die tevens eenig Huiswerk moet verrigten. Zij die van goede getuigschriften voorzien, niet onder de 30 jaren oud zijn, daarop reflecteeren, gelieven zich onder *franco* brieven met letter A te adresseren bij de Gebr. van Langenhuysen, Boekhandelaars te 's Hage.

(3246) Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat het 1° Nommer van den 2e jaarg. der **GEKRUIDE ZIELESPIJS**, zijnde de laatste aflev. tot het [illegible] dl., eerst den 9e dezer kon verzonden worden, welk oponthoud veroorzaakt is door de onvoorziene omstandigheid, dat, met de kerkel. organisatie, door Z. D. [illegible] Mgr. de Aartsbisschop van Utrecht de *kerkel. goedkeuring* van dit werk voorloopig werd opgedragen aan [illegible] Z. Ew. Heer Deken van Arnhem, wiens nieuwe [illegible] eerst moest afgewacht worden. De volgende Nos. zullen weer geregeld [illegible]

Ik kan mij het genoegen niet onthouden [illegible] legenheid melding te maken van de hooge eer waar[illegible] mede H. D. Hoogw. Mgrs. de Aartsbisschop van Utr[illegible] en de Bisschop van Roermond door hunne inteekening het werk geliefden te begunstigen, en [illegible] de vrijheid dit tot aanbeveling te doen, van dit Christelijk Volks-leesboek, wat in ieders handen [illegible] te zijn.

De inteekening blijft voortdurend geopend tegen f [illegible] per jaargang van 6 nos., bij alle soliede Boekha[illegible] laren.

Arnhem, Sept. 1853. W. Theod. Meije[illegible]

Salles d'Asile pour l'Enfance.

COLLECTIONS D'IMAGES, INSTRUCTIVES ET AMUSANTES.

ANIMAUX DOMESTIQUES 10 images.
ANIMAUX SAUVAGES 10 »
HISTOIRE DE JESUS CHRIST 12 »
RÉCITS MORAUX 18 »

Pour chaque collection se trouve un Livre d'Explic[illegible]

En vente chez C. L. van Langenhuysen, Libr[illegible] Amsterdam.

Bij denzelven is van de pers gekomen:

LETTRE A L'AUTEUR
BROCHURE,
INTITULÉE:
DÉFENSE DES SOCIÉTÉS SECRÈTES PROTESTAN[illegible]
DANS LES
PAYS-BAS.
Prijs 25 Cts.

EEN WOORD OVER DE INQUIZITIE;
Kantteekening op het jongste geschrift va[illegible]
Dr. FRUIN,
DOOR J. A. ALBERDINGK THIJM.
Prijs 30 Cents.

en wordt met succes gedebiteerd:

INLICHTINGEN EN OPMERKINGEN
OVER HET
Adres der Bisschoppelijke Klerezij,
aan Z. M. den KONING gedagteekend 14 April 1[illegible]
(I Joann. II: 19.)

Aangeboden aan Katholieken en Protestanten, door R. C. Pastoor. Prijs 25 C[illegible]

NIEUWE
INLICHTINGEN EN OPMERKINGEN
OVER DE
ERKENNING
DER
OUD-BISSCHOPPELIJKE KLEREZ[illegible]
ONDER DE OUDE STAATS-KERK
en later, Aangeboden aan Katholieken en Protesta[illegible] door H. J. SON[illegible] R. K. Pastoor te Noordwijk.
Prijs 20 Cents.

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en [illegible]